

მწვანე ალტერნატივას მენიშვნები და კომენტარები

სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლის (ახალი კუდსაცავის მოწყობა) პროექტის გზშ-ის ანგარიშის თაობაზე

14 ოქტომბერი, 2022

გარემოსდაცვითი და სოციალური სამართლიანობისთვის საქართველოში

2022 წლის 16 აგვისტოს გარემოს ეროვნული სააგენტოს ვებ-გვერდზე გამოქვეყნდა [განცხადება](#) სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლის (ახალი კუდსაცავის მოწყობა და საწარმოს წარმადობის გაზრდა) პროექტის შესახებ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე. წარმოგიდგინებთ მწვანე ალტერნატივას მენიშვნებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების გამოქვეყნებულ ანგარიშთან და საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით.

საჯარო განხილვა

2022 წლის 27 სექტემბერს სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლის (ახალი კუდსაცავის მოწყობა) პროექტის გზშ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვები ბოლნისის მუნიციპალიტეტის სოფელ გეტაში და დაბა კაზრეთში ჩატარდა.

აღსანიშნავია, რომ სოფელ გეტის მაცხოვრებლების უმრავლესობას შეადგენენ ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლები, კერძოდ, აზერბაიჯანლები და 27 სექტემბერს გეტაში ჩატარებული საჯარო განხილვის დამსწრე ადგილობრივებიც იყვნენ აზერბაიჯანლები. ამის მიუხედავად, საჯარო განხილვისას კომპანია RMG Copper-ის თანამშრომლების მიერ წარმოდგენილი პროექტის პრეზენტაცია იყო ქართულ ენაზე. მართალია, განხილვას ესწრებოდა თარჯიმანი, რომელიც თარგმნიდა, როგორც კომპანიის წარმომადგენლების, ისე სხვა დამსწრეთა საუბარს, თუმცა პროექტის ზემოქმედების შესახებ სრული და გასაგები ინფორმაციის მისაღებად მნიშვნელოვანია ადამიანები არამართო ვერბალური კომუნიკაციის გზით იყვნენ ინფორმირებულნი, არამედ ჰქონდეთ მიწოდებული ინფორმაციის ვიზუალურად გააზრების შესაძლებლობაც, მითუმეტეს, როდესაც საქმე ეხება ისეთ ტექნიკურ და რთულ პროექტს, როგორცაა კუდსაცავის მშენებლობა.

გარდა პრეზენტაციისა, აუცილებელია, რომ ეთნიკური უმცირესობის ენაზე იყოს ნათარგმნი არატექნიკური რეზიუმე. ეს საჭიროა, რადგანაც შეუძლებელია მოკლე პრეზენტაციისას ყურადღება გამახვილდეს პროექტთან და მოსალოდნელ ზემოქმედებასა თუ რისკებთან დაკავშირებულ ყველა მნიშვნელოვან დეტალზე, რომელთა ცოდნაც შესაძლოა კრიტიკულად მნიშვნელოვანი იყოს ადგილობრივი მაცხოვრებლებისათვის.

აუცილებელია, რომ ეს მენიშვნა გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ გათვალისწინებული იყოს ყველა იმ პროექტის შემთხვევაში, რომელიც

თბილისი, 0179, საქართველო
ფალიაშვილის ქ. 39b, IV სართ.
ტელეფონი: (995 32) 222 38 74
ელ. ფოსტა: greenalt@greenalt.org
ვებ-გვერდი: www.greenalt.org

ეთნიკური უმრავლესობით დასახლებული ტერიტორიების სიახლოვეს ხორციელდება.

ანგარიშის სტრუქტურა

RMG Copper-ის მიერ წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიშის ძირითადი ტექსტი საკმაოდ მოცულობითია და შედგება 1003 გვერდისგან (დამატებითი დანართების გამოკლებით). გაურკვეველი პრინციპით, ანგარიში დაყოფილია სამ ტომად. 1-ელ ტომში (1-12 თავები) წარმოდგენილია ინფორმაცია არსებულ საქმიანობასთან და დაგეგმილ პროექტთან დაკავშირებით, მეორე ტომი იწყება ტყითსარგებლობის საკითხებით და გრძელდება შესაძლო ზემოქმედების განხილვით; მესამე ტომში წარმოდგენილია დანართები. ამასთან, თითოეულ ტომს აქვს ცალ-ცალკე სარჩევი, რაც აბნევს მკითხველს და არ იძლევა იმის საშუალებას, რომ ერთიანად აღიქვას ანგარიში. იმის გასარკვევად, თუ რა საკითხებს ეძღვნება მე-2 ტომი, 553-ე გვერდზე მოცემული სარჩევი უნდა იხილოს.

გარდა ამისა, 1-ელი და მე-2 ტომის სახელწოდება ერთია - „სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავება ბოლნისის მუნიციპალიტეტის დაბა კაზრეთის ტერიტორიაზე სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლის (ახალი კუდსაცავისა და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და საწარმოს წარმადობის გაზრდა) პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“; ეს არ იძლევა საშუალებას, რომ იმთავითვე განასხვავო ერთმანეთისგან შინაარსობრივად ტომები და მიხვდეს წინა ტომისგან განსხვავებულ რომელ საკითხებს შეხვდები შემდეგ ტომში.

საბოლოო ჯამში, ანგარიშის ასეთი არალოგიკური სტრუქტურა და დაქსაქსულობა მკითხველისთვის გაურკვევლობის მიზეზს აჩენს და დაგეგმილი ცვლილებების თანმიმდევრულად და სრულად აღქმის საშუალებას ზღუდავს.

საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება და დაგეგმილი საქმიანობების თანმიმდევრულობა

როგორც გზშ-ის ანგარიშიდან ირკვევა, ანგარიში მოიცავს რამდენიმე დაგეგმილ საქმიანობას, კერძოდ, ახალი კუდსაცავის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მოწყობას, თავად საწარმოს წარმადობის გაზრდას და ამისთვის საჭირო ტექნოლოგიურ ცვლილებებს.

ყურადსაღებია, რომ სკოპინგის ეტაპზე კომპანიის მიერ წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიში მხოლოდ ახალი კუდსაცავის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მოწყობას ეხებოდა; საწარმოს ექსპლუატაციასთან დაკავშირებული სხვა ცვლილებები მხოლოდ გზშ-ის ანგარიშში გაერთიანდა, რაც იმთავითვე არასწორია. იმ შემთხვევაში თუ კომპანიას სურს ყველა დაგეგმილი ცვლილების ერთი გზშ-ის პროცედურის ქვეშ განხილვა, ეს პროცესი უნდა დაიწყოს სკოპინგის და არა გზშ-ის ეტაპიდან.

გარდა ამისა, აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის დასკვნით გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კომპანიას სთხოვდა დაგეგმილი ცვლილებების დეტალურ და თანმიმდევრულ აღწერას (4.3. დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა). თუმცა, წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში დაგეგმილი ცვლილებების შესახებ ინფორმაცია მეტად ქაოსურადაა წარმოდგენილი, რაც მკითხველისთვის ძალიან რთულს ხდის იმის გაგებას, თუ ზუსტად რა საქმიანობების განხორციელებას ითვალისწინებს დაგეგმილი პროექტი.

მაგალითისთვის, გზშ-ის ანგარიშის მე-4 თავში, რომლის სახელწოდებაცაა „მიმდინარე საქმიანობის ზოგადი მიმოხილვა“ გაფანტულია ინფორმაცია სხვადასხვა დაგეგმილი ცვლილებების შესახებ; 4.21.1.1 ქვეთავში აღწერილია ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიურ სქემაში დაგეგმილი ცვლილებები, ავტოგასამართი სადგურების შესახებ 4.24.2 ქვეთავში კი, საუბარია დამატებით ორი მობილური სადგურის მოწყობის შესახებ.

ამასთან, ანგარიშის მე-5 თავი ეძღვნება დაგეგმილი საქმიანობის ზოგად აღწერას. კომპანია „RMG Copper“ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შენიშვნაზე (4.3. დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა) პასუხში სწორედ აღნიშნულ თავზე მიუთითებს; თუმცა, ამ თავში წარმოდგენილია ინფორმაცია მხოლოდ საპროექტო კულსაცავის ინფრასტრუქტურასთან და ტექნოლოგიურ პროცესებთან დაკავშირებით და არაა წარმოდგენილი დაგეგმილი ცვლილებების სრული და მითუმეტეს თანმიმდევრული სურათი.

ამგვარად, შეიძლება ითქვას, რომ წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიში აბსოლუტურად ქაოსურია და დოკუმენტიდან შეუძლებელია იმის გარკვევა, თუ ზუსტად რა საქმიანობებს და ცვლილებებს უტარდება გზშ.

მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის წარმადობის გაზრდა

აღსანიშნავია, რომ დაგეგმილი პროექტი ითვალისწინებს, ასევე, RMG Copper-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის წარმადობის გაზრდას. სამინისტროს 2022 წლის 4 აპრილის სკოპინგის დასკვნის მოთხოვნების მე-14 პუნქტიც სწორედ აღნიშნულს ეხება; კერძოდ, სამინისტრო კომპანიისგან ითხოვდა, რომ გზშ-ის ანგარიშში ასახულიყო დეტალური ინფორმაცია RMG Copper-ის საწარმოს წარმადობის გაზრდასთან დაკავშირებით. კომპანია გზშ-ს ანგარიშში შენიშვნაზე პასუხად ამბობს, რომ ის გათვალისწინებულია და მიუთითებს მე-4 თავზე (მიმდინარე საქმიანობის ზოგადი მიმოხილვა). ამის მიუხედავად, მითითებულ თავში ვერსად ვხვდებით დეტალურ ინფორმაციას წარმადობის გაზრდაზე, ვკითხულობთ მხოლოდღა შემდეგს: „არსებული გამამდიდრებელი ფაბრიკის გადაიარაღების/მოდერნიზაციის დასრულების შემდეგ კომპანიას დაგეგმილი აქვს ბნელი ხევის და მუშევანის საბადოებიდან, ასევე სხვა კარიერებიდან და საბადოებიდან მოპოვებული მსგავსი ტიპის მადნების გადამუშავება, საწარმოში მოქმედი ტექნოლოგიური ციკლის შესაბამისად და გადამუშავების ტექნოლოგიის (ფლოტაცია) შეუცვლელად. აღნიშნული ტექნიკური ცვლილებები ასევე იძლევა საწარმოს წლიური წარმადობის ზრდის საშუალებას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, არსებული გამამდიდრებელი საწარმოს წარმადობა გაიზრდება 3.00 მლნ. ტონამდე წელიწადში“; საწარმოს წარმადობის გაზრდასთან დაკავშირებით ანგარიშში სხვა ინფორმაცია მოწოდებული არაა.

ამასთან, გაურკვეველია, ასევე წლიური წარმადობის ზრდის მოცულობაც. ცხრილში 4.1.1 - ძირითადი მონაცემები საწარმოს საქმიანობის შესახებ - მოცემულია, რომ ფაბრიკის წლიური წარმადობა ამჟამად არის 3 მლნ. ტ/წ; მე-4 თავში კი ნათქვამია, რომ საწარმოს წარმადობა გაიზრდება 3.00 მლნ ტონამდე. გაუგებარია, საწარმოს წლიური წარმადობა დამატებით 3.00 მლნ ტონით გაიზრდება ანუ გაორმაგდება თუ ამჟამინდელი მოცულობაა არასწორად მოცემული და გაზრდის შემდეგ შეადგენს წარმადობა 3.00 მლნ ტ/წ-ს.

გარდა იმისა, რომ წარმადობის ზრდის რიცხობრივი მაჩვენებელი საჭიროებს დაზუსტებას/ახსნას, აუცილებელია, რომ წარმადობის საკითხი და მასთან დაკავშირებული მოსალოდნელი ზემოქმედება სათანადოდ იყოს შეფასებული და წარმოდგენილი ანგარიშში.

კულსაცავის ექსპლუატაციის მაქსიმალური ვადა და საპროექტო დამბის შემდგომი განვითარების შესაძლებლობა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ 2022 წლის 4 აპრილს გაცემულ სკოპინგის დასკვნაში სამინისტრო კომპანიისგან ითხოვს როგორც ინფორმაციას საპროექტო კულსაცავის ექსპლუატაციის მაქსიმალური ვადის შესახებ (4.13), ისე დაზუსტებულ ინფორმაციას საპროექტო დამბის განვითარება/ამაღლების შესაძლებლობის შესახებ.

ანგარიშში კუდსაცავის ექსპლუატაციის ვადის შესახებ ვხვდებით ერთადერთ ჩანაწერს: „პიონერული დამბის მაქსიმალური ნიშნული იქნება 844 მ-ზე, რაც საკმარისია წარმოების პირველი 3 წლის განმავლობაში წარმოქმნილი კუდების განთავსებისთვის“.

კუდსაცავის მაქსიმალურ პოტენციალად 3 წელიც რომ მივიჩნიოთ, ეს, რა თქმა უნდა, მხოლოდ ამ ეტაპზე დაგეგმილი პროექტის ექსპლუატაციის ვადაა. ფაქტია, მსგავსი მასშტაბისა და ღირებულების პროექტი მხოლოდ ხუთწლიანი გამოყენებისთვის არ განხორციელდება და ბევრად დიდი ხნის განმავლობაში გააგრძელებს ფუნქციონირებას. კუდსაცავის შემდგომ გაფართოებაზე თავად ანგარიშშიცაა საუბარი. ანგარიშის 3.3.1 პარაგრაფში (დამბის ტიპის ალტერნატივები) აღნიშნულია „დამბის შევსების შემდეგ კომპანია მიმართავს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შემდეგი ეტაპისათვის სანებართვო პროცედურების გასავლელად. დამბის ამალღება ეტაპობრივად მოხდება“; „დამბის შემდგომი განვითარების შემთხვევაში, კარიერებიდან მოპოვებული მასალით (ალუვიური თიხოვანი გრუნტებით ან კაჭართიხნარით) აგებული პიონერული დამბის ამალღება მოხდება ქვაყრილით და ადგილობრივად მოპოვებული შემავსებლებით, ქვემოდან ზემო მიმართულებით, რაც შეასრულებს მზიდი კონსტრუქციის ფუნქციას. გაჟონვის საწინააღმდეგო ბარიერის უზრუნველყოფის მიზნით დამბის ამალღებასთან ერთად იწვევს დამბის ცენტრში განთავსებული კაჭართიხნარის გული (დაბალი გამტარიანობის ზონა)“.

მიუხედავად იმისა, რომ სამინისტრო სკოპინგის დასკვნაში საპროექტო დამბის განვითარება/ამალღებების შესაძლებლობის შესახებ დაზუსტებულ ინფორმაციას ითხოვდა (32.7), ზემოაღნიშნული ჩანაწერების გარდა, სხვა სახის ინფორმაცია დამბის მაქსიმალური პოტენციალისა და განვითარების შესაძლებლობების შესახებ არსად გვხვდება.

დაგეგმილი კუდსაცავის განვითარების მაქსიმალური პოტენციალის შეფასება და ზემოქმედების სრული მასშტაბის წინასწარ განსაზღვრა კრიტიკულად მნიშვნელოვანია გარემოზე ზემოქმედების სრულფასოვანი შეფასებისთვის. არ შეიძლება მოსალოდნელ ზემოქმედებაზე მხოლოდ სამწლიან პერიოდში საუბარი მაშინ, როდესაც კუდსაცავის ექსპლუატაცია შეიძლება რამდენიმე ათეული წელი გაგრძელდეს და კუდსაცავის ტერიტორიამ დღესდღეობით გათვალისწინებულ ფართობზე (დაახლოებით 80 ჰა) ბევრად დიდი ტერიტორია დაფაროს. ამ შემთხვევაში, რა თქმა უნდა, მნიშვნელოვნად გაიზრდება უარყოფითი ზემოქმედების მასშტაბი როგორც ბუნებრივ, ისე სოციალურ გარემოზე.

ამგვარად, აუცილებელია, რომ კუდსაცავის გაფართოების პოტენციალის, მომავალში ასათვისებელი ტერიტორიის და მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ დეტალური ინფორმაცია ამ ეტაპზევე იყოს შესწავლილი და წარმოდგენილი.

არსებული კუდსაცავის დახურვა

დაგეგმილ საქმიანობაზე გაცემული სკოპინგის დასკვნის თანახმად, გზმ ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს „კუდსაცავის დახურვის, შემდგომ რეკულტივაციისა და პირვანდელ მდგომარეობამდე მიახლოებული გარემოს აღდგენის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია. მათ შორის, კუდსაცავის დახურვის კონცეპტუალური გეგმა“.

განსახილველი დოკუმენტი მოიცავს თავს სახელწოდებით „4.17.3 არსებული კუდსაცავის კონსერვაცია“ - სადაც მხოლოდ მიმოხილულია კანონის მოთხოვნები და აღნიშნულია, რომ არსებული კუდსაცავის კონსერვაციის გეგმა შემუშავდება და შეთანხმდება სამინისტროსთან.

რაც შეეხება კუდსაცავის დახურვის კონცეპტუალური გეგმას, სკოპინგის დასკვნის მოთხოვნების შესრულების ცხრილში კომპანია უთითებს რომ ეს ინფორმაცია წარმოდგენილია მე-9 პარაგრაფში. მე-9

პარაგრაფში სათაურით: „კუდსაცავის დახურვის კონცეპტუალური გეგმა“ - აღნიშნულია, რომ „კუდსაცავის დახურვის კონცეპტუალური გეგმა, რომელიც ეფუძნება საბოლოო კონცეპტუალური კონფიგურაციის კუდსაცავზე კულების განთავსების გეგმას განხილულია წინამდებარე დოკუმენტის მე-17 თავში, ექსპლუატაციის შეწყვეტა“. თუმცა, მე-17 თავშიც თითქმის იდენტური ინფორმაციაა წარმოდგენილი.

კუმულაციური ზემოქმედება

კუმულაციური ზემოქმედების თავში არაფერია ნათქვამი მუშევანი 2-ის ოქრო-სპილენძის საბადოს ღია კარიერული წესით მოპოვების პროექტის ზეგავლენაზე. როგორც ცნობილია, აღნიშნული პროექტის ფარგლებში იგეგმება სოფელ მუშევანთან ახლოს, 80 ჰექტარამდე ფართობის ტყიანი ტერიტორიის ათვისება ღია კარიერული წესით წიაღის მოსაპოვებლად; დაგეგმილი კუდსაცავის პროექტიც დაახლოებით 80 ჰექტარი ფართობის ტყის ათვისებას ითვალისწინებს.

მიუხედავად ამისა, კუმულაციური ზემოქმედების განხილვისას ნახსენებიც კი არაა მუშევანის საბადოს ათვისების პროექტი და ის კუმულაციური ზემოქმედება, რომელიც ამ ორი პროექტის ერთდროულ განხორციელებას შესაძლოა ჰქონდეს.

გარდა ამისა, საპროექტო ტერიტორიაზე დაგეგმილია არსებული 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის დემონტაჟი და ახალი 110 კვ ძაბვის ეგზ-ის გაყვანა. სკოპინგის დასკვნაში სამინისტროს მოთხოვნის მიხედვით (32.17), დაზუსტებას საჭიროებდა ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობების შესრულების ვადების, კომპანიებს შორის არსებული ურთიერთშეთანხმებისა და საპროექტო არეალში გათვალისწინებული საქმიანობებით მოსალოდნელი ჯამური/მასშტაბური ზემოქმედების შესახებ. მიუხედავად ამისა, გზშ-ის ანგარიშში კომპანია არ აზუსტებს ეგზ-ის რეკონსტრუქციის ვადებს და წარმოდგენილია მხოლოდ ასეთი ზოგადი ჩანაწერი: „გზშ-ს ანგარიშში მითითებული მოწყობის პერიოდის ვადების გათვალისწინებით რეკონსტრუქციის სამუშაოები დასრულდება საპროექტო ტერიტორიაზე კუდსაცავის მოწყობის სამუშაოების დასრულებამდე. შესაბამისად, საპროექტო კუდსაცავის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროცესში სხვა ტიპის სამშენებლო სამუშაოები არ იწარმოებს და სამშენებლო პროცესებით გამოწვეულ კუმულაციურ ზემოქმედებას ადგილი არ ექნება“.

შლამის მართვა

ანგარიშის 4.20.7.12 ქვეთავში (შლამის მართვა) ნათქვამია: „იმდენად, რამდენადაც შლამი შეიცავს მძიმე მეტალების საკმაო რაოდენობას (29 კგ/დღ), კომპანია მას განიხილავს როგორც სამთო ნარჩენს და განსაზღვრული აქვს მისი დროებითი განთავსება შესაბამის ადგილას, მომავალში მისგან მეტალების ამოკრეფის პერსპექტივით. ასეთ ადგილს წარმოადგენს სს „RMG Copper“-ის სპილენძ-პირიტის კუდსაცავი, რომელშიც განთავსებულ სამთო ნარჩენს დაახლოებით იგივე შემადგენლობა გააჩნია როგორც ქიმიური გამწმენდი ნაგებობიდან მიღებულ შლამს“; შესაბამისად სს „RMG Copper“-ის ფუჭი ქანების მე-2 სანაყაროებიდან დრენირებული დაბინძურებული წყლების გამწმენდი ნაგებობიდან მიღებული შლამის საბოლოო განთავსების ადგილად განსაზღვრულია სს RMG Copper-ის სპილენძ-პირიტის კუდსაცავი.

თუმცა, როგორც ცნობილია, სპილენძ-ბარიტის არსებული კუდსაცავის პოტენციური თითქმის ამოწურულია და ის ახალი კუდსაცავის განსწესებულ დაიხურება. შესაბამისად, გაურკვეველია სად განთავსდება მძიმე მეტალების შემცველი შლამი არსებული კუდსაცავის დახურვის შემდეგ.

ზემოქმედება სოციალურ გარემოზე

გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, გზმ ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებისას მოსახლეობასა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით შესაძლო პირდაპირი და არაპირდაპირი, კუმულაციური, ტრანსსასაზღვრო, მოკლევადიანი და გრძელვადიანი, პოზიტიური და ნეგატიური ზემოქმედების შესახებ; და სამოქმედო გეგმას დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე უარყოფითი ზემოქმედების შედეგების, მათი თავიდან აცილების, შემცირების, შერბილებისა და კომპენსაციის ღონისძიებათა შესახებ. ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს როგორც საქმიანობის განხორციელების, ისე შემდგომი ექსპლუატაციის ეტაპებს.

„ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (ახალი კუდსაცავის, მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და საწარმოს წარმადობის გაზრდა) სკოპინგის დასკვნის გაცემის შესახებ „საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2022 წლის 18 აპრილის N 2-301 ბრძანებით დამტკიცებული სკოპინგის დასკვნის თანახმად, „გზმ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს ასახული პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული უნდა იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

განსახილველ დოკუმენტში რამდენიმე გვერდი ეთმობა ტექსტს სათაურით „14.13 ზემოქმედება სოციალურ გარემოზე“ რომელსაც არაფერი აქვს საერთო ზემოხსენებულ მოთხოვნებთან. აქვე მითითებულია რომ „ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებაზე მოსალოდნელი ზემოქმედება და შესაბამისი ღონისძიებები დეტალურადაა განხილული ავარიული სიტუაციების მართვის გეგმაში“; თუმცა, რა თქმა უნდა ავარიული სიტუაციების მართვის გეგმაში არ არის მსგავსი ინფორმაცია.

დაგეგმილი საქმიანობის ზეგავლენა მოსახლეობასა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე არ არის შეფასებული და შესაბამისად, არც შემარბილებელი ღონისძიებებია წარმოდგენილი.

სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ ინფორმაცია

„ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, სს „RMG Copper“-ის მადნის გამამდიდრებელი ფაბრიკის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (ახალი კუდსაცავის, მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მოწყობა და საწარმოს წარმადობის გაზრდა)“ სკოპინგის დასკვნის თანახმად, გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით).

ასეთი ცხრილი (დანართი 10. ინფორმაცია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ 2022 წლის 04 აპრილის N15 სკოპინგის დასკვნაში წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასების შესახებ) დოკუმენტში არის, თუმცა ცხრილში წარმოდგენილი ინფორმაცია, როგორც ზემოთ უკვე აღვნიშნეთ, არაადექვატურია. ასე მაგალითად: პირველივე პირობაზე, რომლის თანახმად, გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას (მუხლი მოიცავს საკითხების ვრცელ ჩამონათვალს, რომლიც გზმ-ში უნდა იყოს განხილული) კომპანია უთითებს: „გათვალისწინებულია. იხილეთ პარაგრაფი 1.1 გზმ-ს მიზნები და ამოცანები და პარაგრაფი 2.4. ანგარიშის მომზადების საკანონმდებლო საფუძველი“. მითითებული პარაგრაფების დასახელებებიდანაც ჩანს, რომ ამ ქვეთავებში სულ სხვა ინფორმაციაა წარმოდგენილი.

მიგვაჩნია, რომ ყველა ზემოაღნიშნული შენიშვნის გათვალისწინებით, RMG Copper-ის მიერ წარმოდგენილი გზმ-ის ანგარიში არასრული და არათანმიმდევრულია, არაერთი საკითხი

საჭიროებს დაზუსტებას და ზოგიერთი საკითხი კი საერთოდ არ არის შესწავლილი და შეფასებული. ამიტომ, მასზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება არ უნდა გაიცეს.

ასევე ვიმედოვნებთ, რომ გარემოს ეროვნული სააგენტო გადაწყვეტილების მიღებისას იხელმძღვანელებს გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 17.4 მუხლით და გაითვალისწინებს RMG ჯგუფის კომპანიებზე უკვე გაცემული გადაწყვეტილებების 'საქმიანობის შემდგომი ანალიზის' შედეგებს. გამოცდილება აჩვენებს, რომ კანონის მოთხოვნების შეუსაბამო დოკუმენტებზე გადაწყვეტილების მიღების ეტაპზე განსახილველი ინფორმაციის პოსტ ფაქტუმ წარდგენის დავალებულების პირობები (გარდა იმისა რომ, უკანონოა და აზრს არის მოკლებული) კომპანიის მიერ, როგორც წესი, არ სრულდება.